

از طرف ابلت چند روز پیش که شش نفر و چهار طرف صومعه امالی لاهیجان بزرگ حاضر شوند و ۹ نفر منتخبین که باید بزرگو کل بفرستند همین شده لاهیجان از اصحاب بزرگ کیلان است سابق هم بایستت کیلان بوده فوشهر و ده جمیع زیاده دارد فرش و استدهای هنکی آنت از شش نفر وکیل که باید بهجلس ملی طهران بفرستند یکنفر باید از اهالی لاهیجان باشد اهالی لاهیجان شش نفر منتخب و تمام اهالی از علماء و اعیان و کسبه اتفاق نموده اند یکنفر وکیل که باید از طرف اهالی لاهیجان تهران باشند جناب آقا میرزا هادی خان معروف به دبیر لاهیجانست که مرد کامل و با اطلاع از قانون ملت و دولت و غیر خواه صحیح است استدها داریم از کار گذاران مبارک امر فرمایند یکنفر از شش نفر وکلای ملی کیلان مفزی البه باشد همینطور هم ممة اهالی بابالت جلیله کیلان تکرار نموده اند و ایشان هم امضاء نمایند.

(صوم علماء و اعیان و تجار و کسبه لاهیجان) تکرار دیگر از رشت بعنوان صدارت که ذیلا درج میشود قرائت شد

از رشت بطهران

پنجشنبه ۱۱ ذی قعدة الحرام

حضور مبارک بندگان حضرت مستطاب اشرف امجد آقای صدر اعظم روحی قدسه منتخبین رشت تمام شده همین ماه حرکت میکنند آقایان علماء هم یکتک خانه شرف العلماء جمع شده جناب حاجی بحر العلوم را انتخاب کرده اند ولی طلاب میگویند این انتخاب از روی نظامنامه نشده تسوی خود علیا و طلاب در خصوص منتخب نفاق است اگر میفرمایند همین طور جناب حاجی بحر العلوم را روانه کنیم یا اینکه بطبیعت خودشان را گذارم هر وقت خواستند وکیل تعیین نموده بفرستند. (چاکر صالح)

حاجی محمد اسمعیل آقا - خوست آقایان از جناب حاجی خمای استیضار کنند که حاجی بحر العلوم ترتیب انتخابی بچه نحو بود چون در آنجا چند نفر خائن و مفسد هستند که اغتشاش میکنند.

آقا سید محمد مجتهد - کرا را نوشته شده و بعضی جواب دادند که انتخاب او برخلاف نظامنامه است بعد آقا سید محمد مجتهد سؤال کرد که هر گاه مجلس از یکنفر وزیری سؤال کرده باشد و جواب ندهند تکلیف چیست (مقصود جواب صیادان انزلی بوده از وزارت خارجه)

سعدالدوله - حکمش در نظامنامه معلوم است رئیس - در مدد جواب دادن هستند و میدهند

آقا سید محمد - پس کی خواهد شد یکگاه است علی الامثال آن بیچاره ما ظلم می کنند و شکایت مینمایند خودشان خسته شده اند ما را هم خسته کردند یکدفعه جواب اینتهاد داده شود تراحت باشند.

صدیق حضرت - از طرف صدارت مجلس هر چه خواست جواب مستقیماً می آید ولی از وزارت خارجه و داخله مسامحه میشود.

سعدالدوله - از قراری که شنیدم وزارت خارجه تمام امتیاز نامه ها را صورت بر میدارد اگر حال هم چیزی بنویسند جوابش میرسد.

صدیق حضرت - امروز بازمینویسیم و مطبایه جواب میکنیم.

آقا سید حسین - این همه تأخیر و مسامحه برای چیست.

تضرب کنند که صورت امتیاز نامه شیلات را گفته بودند بر دارنده و بجلس بدهند.

صدیق حضرت - چون از وزارت خارجه گفته بودند که باید اولاً بصدارت اطلاع بدهم هر گاه صلاح دانستند صورت قرارنامه را بجلس بدهم شاید تأخیرش باین جهت شده

مذاکرات دارالشورای ملی

پنجشنبه هجدهم ذی قعدة الحرام

امروز چون دو نفر منتخبین اصفهان حاجی سید اسمعیل ربزی و ادیب التجار ورود به مجلس ملی نمودند امتیازنامه هریک را آقا سید محمد ثنی هراتی قرائت کرد که مشتعل بود بر اینکه حاجی سید اسمعیل با کثرت آراء بلکه بشام آراء از طرف علماء اصفهان وکیل است و ادیب التجار هم با کثرت آراء از طرف تجار اصفهان منتخب شد بعد از قرائت تمامی تبریک ورود گفتند.

لایحه آقا میرزا علی اصفهانی که بسمت معاون از طرف وکلای اصفهان آمده بود قرائت شد و مشتعل بود بر تهیت و تبریک افتتاح مجلس ملی و اظهار همراهی اهالی اصفهان باین اساس و ورود وکلای آنها در این مجلس.

بعد لایحه که آقایان مدرسه سه سالار جدید به مجلس نوشته بودند که امشب چون در مدرسه مزبوره چراغان و جشن اعطای نظامنامه اساسی است از آقایان وکلای محترم مستعفی میباشیم که برای تبریک و صرف جای و قلبان بفرمایند قرائت گردید.

آقا سید حسین بروجردی - فرض از تشکیل این مجلس این است که لایحه بنویسید بوجه مالیاتی را بخواهید و مشغول کار بشویم نتیجه برداریم

رئیس - لایحه نوشته صورت می گیریم تمسیر شده

و ثوق الدوله - صورت آن استساح میشود میفرستند و بوجه را میخوانند.

آقا میرزا محسن - دیگر از امروز بیه باید مشغول کار شد و نتیجه گرفت.

آقا میرزا ابوالحسن خان - عهده بنده اینست که ترتیب آمدن و رفتن و تکالیف و کلام محض قول بدون اجراء نظامنامه نمیشود.

صدیق حضرت - عقیده صوم اینست که باید از روی نظامنامه رفتار شود.

آقا میرزا محسن - تکلیف همین است باید اجراء شود.

آقا سید حسین بروجردی - باید و کلا از روی نظامنامه حدود و تکالیف خودشان را دانسته عمل نمایند.

حسنعلی خان - یکی از نکات بزرگ مهم اینست که باید مطالبی که مطرح میشود پیش از وقت بو کلاه اطلاع داده تا ایشان مسوق بطلب باشند که آنرا بفرانسه (اردو زور) میگویند تا تأمل و فورسی در مطالب نموده آنوقت در مجلس آمده رای دهند تا رأیها بیهوده داده نشود.

امین التجار - مطالب را باید از پیش بگویند تا و کلا فکر کرده بعد رای بدهند.

آقا میرزا محسن - صحیح حرفی است در مدت یکساعت نمیشود هم فکر کرد هم رای داده.

آقا سید حسین - باید آن مطلب بنویسند و پهلای گفته بدست و کلا بدهند تا همه در آن تأمل

من اینست که باید مطالب در کتیبونها گفته و تنقیح شده آن وقت در مجلس مذاکره شود و هت چهار روز بیایند در مجلس بنشینند قاعده ندادند.

میرزا ابوالحسن خان - اصول چیزیکه لازمست اصلاح بوجه مالیات است و اولاً اصلی آن بانک ملیست اگر بانک ملی نباشه ما هیچ چیز نخواهیم داشت باید سعی کنیم در تشکیل بانک ملی مسترم و مؤسسه مسترم را آنرا راحت نگذاریم. ترویج بانک ملی را بجهت که ترویج دولت و ملت است و هم چنین این بنده گمان میکنم آن اقدامی که ملت باید بکند نکرد تمام حرف بود خجالت میکنم عرض کنم سخن را روی با صاحب دلانست حالا بی برده عرض میکنم که ما آنچه دارا هستیم متعلق بیادشاه ایرانست ها لردهای انگلستان نیستیم که از هندوستان غنیمت آورده باشیم ایردمان امریکا نیستیم که از مغان و کارخانهای فولاد سازی ثروتی بدست آورده باشیم مانه آنها هستیم و اینها را ثروت ما گویا از دوسه راه بوده یا از فروش حقوق داخله که این اول ثروت ما بوده که بیده گرفتار بود دیگر از فوائد وزارتخانهاست سیم از حکومتها و ایالتهای مملکت است در این صورت باید صرف نظر نکنیم و راضی نشویم که این منبع ثروت ما از دست برود آن صبح نورانی ما بدل بشام ظلمانی شود و از هروصف منجمد جنوبی صحرای آمال و آرزوی ما بشفکد ما باید سعی و همت کنیم و با بانک ملی حرکت نمائیم و از فوائد آن بهره ببریم چه ضرر دارد او فرضا ضروری در این را کرده باشیم مال ایرانست این وطن را از پنجه شیر و از چنگال عقاب برهانیم تأمل تا کی بفراره که نمیتوانند پنج کرور بول بدهند اغنیام که همراهی نمی کنند البت در این مقام خیلی باید سعی کرد این جانب وطن دوست ملت خواه میگویم که فرق ما بین صادق امین و خائن معلوم خواهد شد و الا این دولت باقی نخواهد ماند و این قانون اساسی بلسی نمی آرد این همان است که در نمره پانزده جیل المذنب نوشته میخوانید ملاحظه نمائید.

آقا سید حسین - تا بهال منتظر بودند بعدداله از انتظار بیرون آمدند آنچه لازمه همراهی است باید کرد.

آقا میرزا محمود اصفهانی - حالا که نظامنامه رسیده است انشاء الله درست میشود.

آقا سید حسین - آنوقت که بول میدادند بر رسم امانت بودند نظامنامه برسد حالا خواهند همراهی کرد.

آقا میرزا ابوالحسن خان - هستی ما هستی این بانک است. همینطور است مردم منتظر نظامنامه بودند.

آقا میرزا محمود اصفهانی - اسباب اطمینان مردم همین است.

آقا میرزا سید ولی الله خان - این فرمایش صحیح بود.

آقا میرزا ابوالحسن خان - اگر این قسم که شما خیال کردید که دولت باید چند روز صبر بکند نمیتواند بشقون جواب بدهد باید راه دولت را بیندیم بنده بو کالتی که دارم اگر نه بکشد نمیگویم قرض از خارجه صحیح است ولی میگویم باید کاری کرد که پیش خارجه خجالت نکشیم و نگویند که لیر اینها وطن پرست و غیره بنشینند.

حاجی سید حسین - اگر لیر این مردم

که او را ضبط بکنیم و در سجن آنجا فرستاده و آنجا
آنها جواب میفرماییم این چیزی نیست که تا وقت
خود را ضایع بکنیم در اینجا باید ایجاد قانون نمود
نه خواندن مرامی خیانتی و باب مرامی نمودن این
چیزی نیست که خود ملین را محفل مرامی بکنیم
نوشتن قانون اگر چه کار دولت است ولی حالا که
آنها نمی نویسند باید ما بنویسیم بنده هستی خود
را روی اینکار گذاشته ام البته بی کار نیستیم باید
کار کرد.

آقا سید محمد - پس تشکیل این
مجلس برای چیست بفرموده است

رئیس - خیر آقا چرا بفرموده باشد
مهندس باقر - پیش از آنکه نظایر
بیاید هر روز می آمدیم می نشستیم و می فرمودیم مردم را
ما می پرسیدند که شما چه می کنید می گفتیم نظامنامه
نداریم حالا که نظامنامه آمد میشود مردم را متقاعد
کرد بیکروز در این مجلس دارای همه گروه احساس
هست هر کس در یک امری اطلاع دارد هر حال چه
ضرر دارد که ما بایتم در مجلس ولی آنها بیک کار
ملوند آنروز بیایند و مطالب را بپردازند تصویه بیاورند
در مجلس (گفتند احسن)

حاجی سید نصر الله - اگر معض خوش آینه
مردم است هدایت که شما احسن گفتند و اگر
معض مجلس است ماکاری در چهار روز نداریم
اگر کار داشته باشیم در تمام هفته حاضریم.

مجترب الملک - کار ما تمام در اینمارت درست
میشود و کسیونها در اینجا تشکیل میشود.

حسنعلی خان - خوبست این کسیونها را
تغییر بدهند آقا بایتم داخل کسیونها بشوند.

رئیس - این کسیونها که شش نفر است ۱۲
نفر بشوند شش نفر دیگر هم و کلا همین گفتند.

آقا سید حسن تقی زاده - همه گمان می رود
که ما میفرماییم اجزای کسیون بشویم این نیست
پس خوبست که مفتی بیکروز هم حاضر شویم من
میگویم که کسیون صبح کار بکند در عصر صحبت
آن مذاکره شود.

میرزا ابوالحسن خان - نتیجه بگفته در
بیکروز خوانده میشود ممکن است که در سه ساعت
طرف صبح کار بکنند و عصر نتیجه آنها را اظهار
بدارند حاشا و کلا بنده در این باب هیچ حرفی
نمی گویم.

آقا سید حسن تقی زاده - میگویم چه
ضرر دارد که کسیون در صدد وضع قوانین باشند
و این مجلس از برای مرامی عمومی و تنظیمات عمومی
رسیدی نماید.

میرزا ابوالحسن خان - چه ضرر دارد که
بیکروز از برای مرامی عمومی و بیکروز هم برای اصلاح
و تصویب امور کسیونها در کاملاً فوق العاده باشد
با اطلاع رئیس مجلس تشکیل شود.

حسنعلی خان - خوبست نظامنامه داخلی
بگفته قرائت شود تا همه بدانند.

آقا شیخ حسین - این میشود که کسی نظامنامه
داخلی را ننخواند باشد.

آقا میرزا حسن - این مجلس همین طور
باشد ولی آن اجزای کسیونها که کار دارند حاضر نشوند

آقا سید محمد مجتهد - مگر آن
کسیونها اهل این مجلس نیستند و وضع قوانین

که برای اهل این مجلس است که شما میفرمایید از
این مجلس خارج نمائید.

آقا سید حسین - این کسیونها نیستند که وزیر
مالیه میگوید چه کرده مزبور است که باید اهل
کسیون علاوه کرده بیرون در مجلس به اهل صلاح
دین با وزیر مالیه گفتگو نمایند.

مهندس باقر - در چند روز قبل دوازده
نفر رای گرفته برای کسیون کسی دیگر ندارد و
لازم نیست که آنها در وقت کار در مجلس عمومی
حاضر بشوند اگر کسوسی چند روزی نماند کسی از
ایشان مؤیدند ندارد.

آقا سید عبداللہ مجتهد - اینکه
میفرمایید کسیونها دوازده نفر هستند ما مفتی چهار
روز برای مجلس معین کرده ایم ۳ روز دیگر حضرات
بیکار هستند - آن سه روز مشغول هدیه و مالیه
باشند و ما محل مطلب را بجلس اظهار بدارند.

رئیس - باید کاری از پیش بردیانه ؟
آقا سید عبداللہ - این قدر کار پیدا
خواهد شد که نتواند رسیدگی نماید.

حاجی سید نصر الله - نباید منتظر این
باشند که مجلس حتماً عرض را رسیدگی نماید.

آقا سید عبداللہ - باید جواب مسکت
بدهند بجلس نه بطرف و نظر بگردانند.

آقا سید حسین - اگر نتواند اصحابمند
اگر میتوانند در صحنه معین حاضر شوند.

میرزا محمود اصفهانی - آن نوشته که بنا بود
بدهند بجهت رسید بدارند.

رئیس - برای روز سه شنبه میرسد -
میرزا ابوالحسن خان - بتا بود بهتر ولی بعد

باشد سه سه میونی
(امروز باز ویرایش سید مشغول آمد و اظهار
تظلم کردند)

رئیس - امروز رای هر یک که هشتاد تومان
از بابت مالیه و دو بیست تومان مستمری در حق این روز
مقتول برقرار شود پانه.

آقا میرزا حسن - آقا رئیس میفرمایند که
ملت از بابت مالیه هشتاد تومان بدهند باین صلحت
و کلام رای مینهند پانجاه روز بیست تومان مستمری

آقا شیخ حسین - چرا ملت بدهند این ۶۰۰
تومان را قائل بدهند پس فرمایند دیگر را
میکشند ملت باید بدهد و آن دو بیست تومان را هم باز
بواجب او بدهند.

حاجی سید نصر الله - مجلس راحت این سادات را
میخواند راه بی آینه اضافه بواجب دارد در حق
ایشان مقرر کنند.

آقا شیخ حسین - دست شاهزاده میزنند قطع
شد هزار تومان بواجب نظام الملک را باو دادند
این سید برای مجلس گفته شد بایتم باین بواجب
آن طرف را در حق این سادات برقرار کنند و کلا
هم باید رای بدهند.

بعد اعتبار نامه آقای حاجی بحر العلوم رشتی
قرائت شد که از جانب علماء اعلام رشت متعجب شدند
(صه تیر یک گفتند).

آقا سید حسین - تکلیف در حاضر شدن
و کلا بوقت معین کسیونها بدهند چند روز
باید بایتم معین کنند هفت روز بدهند.

رئیس - من رای ندارم در این باب باید در

خبین هفته بهار روز باشد.

مذاکرات دارالافتاء علی
روز شنبه بیستم ذی القعدة

امروز برای مذاکره در اجراء و انفاذ تنظیمات
داخلی مجلس طرف صبح مجلس فوق العاده از تمام
و کلا منعقد بود چون مذاکرات این مجلس در داخله
مجلس بود و علاوه بر اینکه تقریباً در موضوع واحد
بوده غیر رسمی و از قبیل مکرات است پس بدرج
خلاصه و نتیجه آنها گفتا میشود (۱).

مذاکرات این مجلس راجع اجراء نظامنامه
و ترتیب تنظیمات داخلی مجلس بود که بواسطه آن
اجرائی ترتیب و حدود داخله مجلس منظم و اصلاح
و مشروعات آن مرتب باشد و غیر مصطلحی که در
مجلس موضوع بحث میشود مرتباً مطرح شده و
مرتباً اختتام یابد و هر چه مطرح میشود زودتر باشد

نتیجه و اختتام مقررین گردد. موضوع دیگر این مجلس
این بود که لازم است در ایام هفته چند نوبت مجلس
خاص از روز کلا فقط منعقد شود و در آن مجالس و کلا
مذاکراتی را که بلیه در مجلس رسمی موضوع
شود مطرح نموده و در جاق و اطراف اصول و
فروع و شعب مستحب آن با نظر تمییز و تفریق مذاکره
و بحث کنند و پس از تحقیق صحت و کمیت
خصوصیات مسئله مبعوث خطا و اصلاح و تصویب و
تفصیح اینکار خود آنرا در مجلس رسمی مطرح نمایند.

موضوع دیگر مذاکره مجلس فوق العاده امروز
مسئله انجمنهای خصوصی مجلس بود که این کسیونها
آنچه تاکنون منعقد شده و آنچه به تشکیل میشود
باید همه روز مشغول انجام وظایف خود باشند
بخصوص انجمن مالیه و عسکه که اقدامات سریع آنها
در وظیفه مرجعه از مکاری مهم تر و بلزوم دقت نظر
و سرعت عمل نزدیک تر است. بواسطه اینکه مجلس
فوق العاده امروز تا بعد از ظهر بطول انجامید و کلا
در ساعات مفصله مشغول مذاکره و گفتگو بوده و
باین واسطه خسته و مضطرب شدیم و بدین مجلس رسمی
انتقاد یافت و مذاکرات مجلس رسمی از عصر امروز
بفرما می گویند و شروع شد.

روز یکشنبه ۱۳ شهر ذی القعدة الحرام

امروز تلگرافی از بارش قرائت شد
آقا سید محمد تقی - جواب را چه
باید نوشت.

رئیس - جواب را بایست بعد از تعلق نوبت
حاج شیخ علی - کسی نیست از و کلا که
اطلاع از این ترتیب داشته باشد ؟

مفتی الملک - چرا در چند سال قبل استاد
دیوان خلکی بسمتخان کفی فریخت در این بین حسن
خان صاحب ملک قوت شد و حاج سید کاظم از طرف
وزیر انضباط امور شده و از طرف جناب و قوق انضباط
هم صورت و تلگرافی مخابره شده که بول آن گرفته
شود آنها خواستند فرج در فرج حساب کنند قبول
نکردند و از قرار کومانی نفس عباسی حساب کرده
و گرفتند

سید الملک و - این کار کلا در اینجا است.

(۱) نقل از روزنامه مجلس